

§ 90

Regionstyrelsens svar på hälsoberedningens verksamhetsrapport 2018

Dnr 824-2019

Regionstyrelsens beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige besluta att:

1. Regionstyrelsens beredning av hälsoberedningens verksamhetsrapport 2018 godkänns.
2. Genomförda åtgärder ska återrapporteras till regionfullmäktige i samband med återföringsdagen 2020.

Yttrande till beslutsförslaget

Genomförandet av Norrbottens hälsosamtal är ett viktigt uppdrag för primärvården för att minska insjuknandet i hjärt-och kärlsjukdomar. Hälsosamtal behöver erbjudas i stötte utsträckning. Hälsoberedningen har i sin rapport lyft fram medborgarnas behov av hälsosamtal samt lyft fram några angelägna förbättringsområden. Kännedomen om samtalen behöver ökas i befolkningen. För att säkra att hälsosamtalen erbjuds jämlikt till medborgarna i länet måste vissa hälsocentraler förändra förhållningssätt och attityd till arbetet med hälsosamtal. Resurser för preventivt arbetet måste tillgodoses. Regionen behöver fortsätta med åtgärder i relation till detta.

Sammanfattning

Regionstyrelsen redovisar i detta ärende sin beredning av hälsoberedningens verksamhetsrapport 2018 på temat förebyggande hälso- och sjukvård. Styrelsen redovisar ett antal genomförda och planerade aktiviteter som svarar mot de behov som hälsoberedningen identifierat. En viktig åtgärd är digitaliseringen av Norrbottens hälsosamtal som innebär ökad tillgänglighet för deltagarna genom ingång till enkäten via 1177. En annan åtgärd är utvecklingen av enkätverktyget som bland annat medför minskad administration för hälsocentralerna.

Ärendet

Hälsoberedningens uppdrag och verksamhetsrapport 2018

Hälsoberedningen har under verksamhetsåret 2018 haft följande uppdrag.

- Vilket behov har norrbottningarna av hälsosamtal och hälsorådgivning från länets hälsocentraler? I analysen ska även regionens folkhälsostrategi beaktas.

Beredningen presenterade sin verksamhetsrapport 2018 vid regionfullmäktiges sammanträde den 9 oktober 2018 (§ 82). Utifrån uppdraget har beredningen gjort följande sammanfattning av medborgarnas behov.

- Det finns behov hos medborgarna av hälsorådgivning i form av hälsosamtal.
- Det finns önskemål och förväntningar på att provtagningar ska ingå i hälsosamtalet.
- Det finns behov av ökad kunskap om nyttan av hälsosamtal både hos medborgare och inom hälso- och sjukvårdens verksamheter.
- Hälsosamtal behöver erbjudas i större utsträckning av länets hälsocentraler.
- Det finns behov av att förändra attityder som motverkar hälsosamma levnadsvanor.
- Det finns behov av vägledning till organiserade motionsaktiviteter.

Regionfullmäktige har vid nämnda sammanträde godkänt hälsoberedningens rapport och överlämnat den till regionstyrelsen för vidareberedning. Regionstyrelsen redovisar här sitt svar.

Regionstyrelsens beredning av hälsoberedningens verksamhetsrapport 2018

Regionstyrelsen delar hälsoberedningens slutsatser om de behov som medborgarna har avseende hälsosamtal och hälsorådgivning på länets hälsocentraler. I följande avsnitt ger regionstyrelsen en övergripande sammanfattning av det arbete som pågår i regionen inom de områden som hälsoberedningen redovisat.

Norrbottnens hälsosamtal

Hälsoläget i Norrbotten är i vissa avseenden sämre än genomsnittet i riket. I Norrbotten är det färre män och kvinnor som skattar sin hälsa som god eller mycket god., Fler har högt blodtryck, matvanorna är sämre och fler har övervikt/fetma. Medellivslängden är kortare, en förklaring är att insjuknande och dödlighet i hjärt-kärlsjukdomar är högst i landet. Norrbottens hälsosamtal är en riktad hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insats på befolkningnivå med huvudsyfte att minska insjuknandet i hjärt-kärlsjukdom. Utgångspunkten för hälsosamtalen är att genom att nå många kan hälsan i befolkningen påverkas, samtidigt som personer med hög risk för sjukdom och förtida död kan identifieras och erbjudas adekvata åtgärder. Hälsosamtal är en metod som bygger på att öka människors medvetenhet om samband mellan levnadsvanor och hälsa, samt underlätta hälsosamma val och eget ansvarstagande. Studier från bland annat Västerbotten har visat att hälsosamtal med hälsoundersökningar är ett kostnadseffektivt sätt att minska dödligheten i hjärt-kärlsjukdomar.

Norrbottnens hälsosamtal infördes 2013 för 30-åringar och från 2014 också för 40-50 och 60-åringar. I samband med hälsosamtalet får samtliga ålderskategorier mäta blodtryck, vikt, midjemått och beräkna BMI. 50- och 60-åringar får också provtagning av kolesterol och ”långtidsblodssocker” (HbA1c). Överlag är medborgarna positiva till hälsosamtal och vill få en kallelse.

Sedan starten har ett successivt utvecklingsarbete skett för att öka kännedomen om samtalen bland befolkningen och tillgängligheten, samt underlätta genomförandet av samtalen för verksamheten.

Behov av hälsosamtal finns hos medborgarna

1. För att underlätta och möjliggöra för deltagarna att svara på enkätfrågorna hemma innan samtalet har deltagaringång till hälsoenkäten via 1177 utvecklats.

Behov av ökad kunskap om nyttan av hälsosamtal

1. För att öka kännedom om Norrbottens hälsosamtal skickas sedan 2017, i början av året, ett vykort med information om hälsosamtalet till alla i aktuella åldersgrupper. Dessutom genomförs annonsering via Facebook och i lokala annonsblad återkommande.
2. Under 2019 kommer en särskild kampanj riktad till befolkningen att genomföras där hälsosamtalen lyfts som en del i arbetet med att förebygga hjärt-kärlsjukdom.
3. För att öka kunskapen om nyttan med riktade hälsosamtal i hälso- och sjukvården har Folkhälsocentrum återkommande möten med verksamhets- och enhetschefer inom varje närsjukvårdsområde.

Hälsosamtal behöver erbjudas i större utsträckning och attityder behöver förändras

1. Under tiden för beredningens uppdrag har utveckling av enkätverktyget genomförts för att underlätta arbetet med hälsosamtalen och minska det administrativa arbetet för hälsocentralerna. Exempelvis överförs aktuella deltagare i åldersgrupperna från listningssystemet automatiskt in i enkätverktyget och inbjudan skickas automatiskt via enkätverktyget.
2. Statistikmodulen i enkätverktyget har också utvecklats. Hälsocentralerna kan enkelt se hur många deltagare som finns inom respektive åldersgrupp, hur många som inbjudits samt hur många av dessa som fått ett hälsosamtal. Statistikmodulen möjliggör också en sammanställning av deltagarna hälsodata på hälsocentralsnivå, närsjukvårdsnivå och för hela länet.
3. Utifrån beredningens dialog med hälsocentraler framkommer att vissa verksamheter inte prioriterar att erbjuda hälsosamtal. För att åtgärda detta bör en dialog ske inom division närsjukvård för att se över resurser och insatser.

Önskemål och förväntningar om provtagning

1. I dagsläget erbjuds provtagning till 50- och 60-åringar. Mot bakgrund av befolkningens önskemål och förväntningar vägt mot nyttan behöver det utredas om fler åldersgrupper bör erbjudas provtagning.

Behov av vägledning till organiserade motions aktiviteter

1. Detta genomförs enligt modellen fysisk aktivitet på recept, FaR

Uppdrag

Mot bakgrund av det redovisade avser regionstyrelsen att vidta följande åtgärder:

- Ge folkhälsocentrum i uppdrag att i samråd med närsjukvården utreda om provtagning ska omfatta fler åldersgrupper.

- Ge folkhälsocentrum i uppdrag att genomföra insatser för att öka kunskapen om nyttan av hälsosamtal både bland medborgare och inom hälso- och sjukvården.
- Ge division närsjukvård i uppdrag att se över hur arbetet med hälsosamtal kan organiseras så att fler medborgare inbjuds och får hälsosamtal.

Uppföljning

Regionstyrelsen kommer att följa upp och rapportera vidtagna åtgärder i de frågor som beredningen uppmärksammat på en återföringsdag 2020 för fullmäktiges beredningar där det också finns utrymme för dialog och frågeställningar.

Bilagor

Hälsoberedningens verksamhetsrapport 2018

Protokollsutdrag skickas till:

Utvecklingsdirektör
Divisionschef Närsjukvård